

OPINIA națională

Revistă săptămânală de informație, opinie și idei de larg interes național, editată de FUNDATIA „ROMANIA DE MÂINE”

CULTURA PUTERII O TEMĂ DE REFLECȚIE

Prof.dr. AURELIAN BONDREA

În ordinea de idei a temelor dezbatute până acum în ciclul de articole-studiu intitulat **Cultura democrației**, subiect de larg interes social în lumea contemporană, o însemnatate relevantă, de evidentă actualitate, revine analizei unui alt fenomen social-politic asupra căruia se opresc abordările sociologice, politice, etice, filosofice, în general științele despre om și societate: **cultura puterii**.

Este vorba despre modul în care se exercită și gradul de eficiență social-umană ale unor relații care exprimă sau prefigură ceea ce am putea numi nivelul de civilizație, încărcatura socio-morală de umanism, capacitatea de înțelegere și aplicare a filosofiei libertății, exprimate printr-o realitate inherentă vieții sociale: **puterea**. Aceasta poate fi înțeleasă ori definită în diversele ei ipostaze, lucrările de specialitate concentrându-se ori atrăgând atenția asupra a cel puțin trei sensuri de bază: abilitate sau drept de a acționa asupra unor colectivități; capacitate de a impune un anumit comportament sau de a exercita autoritate asupra altora și, în consecință, raporturi de dominație. Cum se știe, în aceste înțelesuri, puterea poate fi întâlnită sub cele mai diverse aspecte, având, în funcție de natura și scopul său dar și în raport cu modul de exercitare, urmări pozitive sau negative asupra individului sau comunităților umane. Cele mai frecvente abordări științifice asociază **puterea cu politica**, deși câmpul de manifestare a puterii este mult mai larg, el cuprinzând atât viața socială,

relațiile umane directe, dar și economia, precum și sfera vieții spirituale. De fapt, puterea se răstrângă, direct sau indirect, asupra valorilor materiale și moral-spirituale la care aspiră colectivitățile umane, pentru a le stăpâni și a le utiliza ori fructifică în vederea emancipării individuale sau collective. Din acest punct de vedere, dar din perspectivă socială umanistă, puterea poate fi și un instrument sau mijloc pentru a aplica anumite politici sau orientări.

Istoria gândirii sociale, de la "legiștii" chinezi la sofiști și de la Platon și Aristotel la Max Weber, apoi epoca modernă și contemporană pun în evidență

concluzia că, sub impactul schimbărilor revoluționare din societate și din natură, omul și omenirea au sesizat că puterea joacă rolul unui scop și al unui mijloc în același timp. Acceptările diverse ale conceptului - putere asupra binelui, putere asupra altora, putere asupra naturii - au dus și duc la o diversitate de reflecții și analize asupra relațiilor dintre putere și stările conflictuale, asupra ipostazelor puterii, a modului în care aceasta exprimă conștiința sau înțelepciunea istorică a omului de a se folosi de putere pentru a determina sau influența schimbări sociale, transformând starea conflictuală în echilibru.

(Continuare în pag. 7)

SUBDEZVOLTAREA O problemă majoră a lumii contemporane

VALENTIN LIPATTI

la rândul lor, progresul social-economic. În sfârșit, pentru popoarele din Africa, Asia și America Latină, foamea, bolile și neștiința de carte se perpetuează ca o sinistră trinitate.

După experiența dezamăgită care are reprezentat-o Deceniile pentru Dezvoltare, elaborate și lansate de Organizația Națiunilor Unite, s-au putut desprinde mai multe constatări esențiale, menite să situeze, poate, într-o perspectivă mai justă eforturile comunității mondiale, ca și ale țărilor subdezvoltate, în special.

Mai întâi, faptul că orice dezvoltare autentică nu poate să fie decât endogenă, trebuie prin urmare să se sprijine pe toate forțele vii și pe valorile specifice ale unei națiuni. O astfel de dezvoltare implică evaluarea nevoilor și a aspirațiilor proprii și preluarea din experiența altora doar a acelor elemente care pot să concorde cu valorile profunde ale societății respective și pot fi ca atare assimilate de ea. Importul unui model de societate care nu corespunde unor astfel de exigențe nu poate decât să compromită procesul Dezvoltării.

În al doilea rând, faptul că factorul uman trebuie să fie considerat drept punctul de plecare, agentul și scopul Dezvoltării. Pernind de la o astfel de opțiune, Dez-

Pledoarie pentru respectarea biologiei somnului

Acad. STEFAN MILCU

În eseu precedent am prezentat principalele aspecte patologice ce intervin în sanogeneza somnului. Au fost subliniate, în primul rând, diferitele forme ale patologiei ce culminează cu insomnia. Logica acestei prezentări este susținută de biologia somnului ca perioadă ce împarte existența noastră într-o vege sau de vigilență și una desfășurată în inactivitate, după un ritm circadian.

Biologia somnului are o considerabilă complexitate și variabilitate, determinate de constituția biologică a fiecărui, de perioada ontogenetică ce definește vîrstă, de sex și de ecologia geografică și profesională. Suntem obligați din această cauză să limităm prezentarea biologiei somnului la omul adult, între 20-45-50 ani, aşadar, la adulțul tânăr și matur.

Omul doarme culcat, deși poate dormi și în alte poziții care au influențe negative asupra calității somnului. Activitatea socială influențează, de asemenea, negativ calitatea somnului care trebuie să se desfășore în liniste și întuneric. În somn, organismul se odihnește, își refac capacitatea energetică și metabolică cheltuită în perioada de activitate socială sau personală. Dar mișcarea diferitelor organe continuă, viața nu încrețea în somn, așa cum o arată și activitatea diferitelor organe de asimilare: ficatul, rinichiul și, mai ales, circulația care își reduce numai intensitatea.

Un loc important în această permanență a activității îl are creierul. În somn dispără activitatea nervoasă ce generează conștiință și, în schimb, se reactivează inconștiință. Centrele vegetative de la baza creierului își reduc activitatea (respirația etc.), dar nu o anulează. Creierul nu se "odihnește", cum s-a crezut, ci continuă să aibă o altă formă de activitate, diferită de cea diurnă, care a fost studiată cu tehnici contemporane. S-a constatat că în creier se desfășoară o activitate în perioade orale, în cele 7-8 ore de somn. La fiecare oră, aproximativ, se produce o aparentă intrerupere, trădată prin mișcarea laterală a ochilor. Este cunoscută ca "somnul paradoxal" ce pare a avea un rol fundamental în calitatea somnului. Încercările de a face să dispară acest somn paradoxal au creat tulburări severe în ziua următoare. Somnul paradoxal este, deci, un fenomen surprinzător, dar normal.

Biochimia desfășurată în activitatea somnului se modifică într-o măsură insuficient cunoscută. Prin cercetările proprii am arătat că se produc modificări caracteristice ale hormonilor care se grupează într-o constelație diurnă, diferită de cea nocturnă. Hormoni de noapte sunt secretați în parte de hipotalamusul endocrin, de pineală, o parte din hipofiză și alte glande. În constelația de zi intervin hormoni de activitate. Iar în constelația hormonilor de noapte un rol decisiv are melatonina secretată de pineală și de zonele circumventriculare care apar numai la întuneric. Apariția melatoniei determină apariția și durata somnului. De aceea este necesar întunericul în perioada de somn.

Biologia somnului se desfășoară după un program caracteristic genului homo. Programul este diferit pentru biologia somnului la animalele cu activitate nocturnă. Pe planetă, viața nu încrețea decât prin moarte.

Cunoașterea biologiei somnului a generat noi probleme în munca de noapte din industrie, aviație, transporturi etc. Ea pune, de asemenea, probleme pentru intelectualii care lucrează noaptea, prin folosirea de droguri stimulante, perturbând astfel ritmul normal al somnului, fenomen ce se va reflecta și în procesul de îmbătrânire.

Chiar limitată, cum am arătat la început, biologia somnului rămâne cu numeroase necunoscute dacă o extindem în orizontul uriaș al faunei și florei.

se bazează pe un trecut comun, pe un prezent trăit împreună, ca și pe un viitor solidar. Iar dacă Dezvoltarea este cu prioritate un fenomen endogen, ea trebuie să-și găsească un suport profund în ansamblul valorilor care alcătuiesc identitatea culturală a unei națiuni.

Din nefericire, uriașa prăpastie dintre cele două emisfere ale globului nu se poate umple numai cu constatări, oricăr ar fi ele de judecătoare. Pentru ca dialogul Nord-Sud să îasă din cercul vicios în care se află de atâtă amar de vreme, este nevoie, mai întâi, ca țările dezvoltate să înțeleagă că reducerea semnificativă a decalajului dintre ele și cele subdezvoltate este și în interesul lor și al stabilității generale. Convinse de acest adevăr, ele trebuie apoi să treacă de la vorbe la fapte, adoptând măsuri efective de natură să ducă treptat la lichidarea acestei contradicții fundamentale a lumii contemporane. Este nevoie, prin urmare, de o politică economică nouă, care să se bazeze pe respectarea principiilor de drept și a unei morale internaționale, dacă dorim cu adevărat ca lumea de mâine să fie o lume a prosperității și a demnității umane.

O nouă ordine mondială nu poate fi un dictat mai mult sau mai puțin deghizat al celor puternici asupra celor slabii, ci numai un parteneriat autentic și viabil. Își ceea ce este adevărat pentru relația Nord-Sud este adevărat, mutatis mutandis, și pentru raporturile dintre țările europene. La nivel continental, ca și la nivel mondial, să repudiem, aşadar, relațiile de subordonare și de dependență, care nu pot genera decât frustrării, insecuritate și destabilizare.

CONSTANTIN RĂDULESCU-MOTRU

Întru implinirea spiritualității românești

pag. 4

COLEGIILE REVISTEI „OPINIA NAȚIONALĂ”

COLEGIUL PENTRU REFORMĂ ȘI RELANSAREA

ECONOMIEI NAȚIONALE

- Acad. Alexandru Bârlădeanu
- Acad. Anghel Rugină
- Acad. N.N. Constantinescu
- Acad. David Davidescu
- Prof. dr. Constantin Ionete
- Prof. dr. Ivanciu Nicolae-Văleanu
- Prof. dr. doc. Alexandru Zanfir
- Prof. dr. Mircea Druc
- Prof. dr. Alexandru Albu
- Prof. dr. Mihai Părăluță
- Prof. dr. Gheorghe Zaman
- Prof. dr. Petre Mălcomete
- Prof. dr. Mihai Dumitrescu

COLEGIUL PENTRU PROBLEMELE ȘTIINȚEI ȘI ÎNVĂȚĂMÂNTULUI

- Acad. Stefan Milcu
- Acad. Radu Voinea
- Acad. Stefan Pasca
- Acad. Ion Coteanu
- Acad. Cristofor Simionescu
- Acad. Stefan I. Ștefănescu
- Acad. Marius Peculea
- Prof. dr. Liviu Maior
- Prof. dr. Grigore Brâncuș
- Prof. dr. Dan Ghiocei
- Prof. dr. Emil Tocaci
- Prof. dr. doc. Grigore Posea
- Prof. dr. Gheorghe Secără
- Prof. dr. g-ral (rez.) Emil Mihuleac

COLEGIUL PENTRU PROBLEMELE CULTURII

ȘI ARTEI

- Acad. Eugen Simion
- Prof. dr. Alexandru Boboc, membru corespondent al Academiei Române
- Radu Beligan
- Grigore Vieru
- Paul Everac
- Dinu Săraru
- Prof. dr. Ion Dodu Bălan
- Prof. dr. Victor Giuleanu
- Dumitru Radu Popescu

COLEGIUL PENTRU IDEEA NAȚIONALĂ ȘI SOCIALĂ ÎN ROMÂNIA

- Prof. dr. Aurelian Bondrea
- Prof. dr. Mitropol Antonie Plămădeală
- Prof. dr. Ioan Scurtu
- Prof. dr. doc. Titu Georgescu

- Prof. dr. Stefan Lache
- Alexandru Mironov
- Adrian Păunescu
- Prof. dr. Ion Rebedeu
- Prof. dr. Ion Mihail Popescu
- Prof. dr. Gheorghe Cazan
- Prof. dr. Ion Tudoseanu
- Prof. dr. Tiberiu Nicola
- Prof. dr. Virgil Constantinescu
- Prof. dr. Mihai Merfea

COLEGIUL PENTRU DOCTRINE POLITICE ȘI PROBLEME ALE RELAȚIILOR INTERNAȚIONALE

- Valentin Lipatti
- Dr. Ion Mitran
- Prof. dr. Florea Dudiță
- Prof. dr. Mircea Nicolaescu
- Prof. dr. Marin Voiculescu
- Ion Mărgineanu
- Dan Lăzărescu
- Prof. dr. Ion Zară
- Prof. dr. Constantin Mecu
- Prof. dr. Marin Nedea
- Prof. dr. Constantin Vlad
- Dr. Nicolae Ecobescu

COLEGIUL PENTRU PROBLEMELE SĂNĂTĂȚII ȘI PROTECȚIEI SOCIALE

- Acad. Nicolae Cajal
- Acad. Constantin Bălăceanu-Stolnici
- Prof. dr. doc. Iulian Mincu
- Prof. dr. doc. Victor Ciobanu
- Prof. dr. Caius Traian Dragomir
- Prof. dr. Andrei Firică
- Prof. dr. Dorin Sarafoleanu
- Prof. dr. Ioan Pop D. Popa
- Prof. dr. Stefan Costea
- Prof. dr. Gheorghe Răboacă

COLEGIUL PENTRU PROBLEMELE JUSTIȚIEI, STATULUI DE DREPT ȘI DEMOCRAȚIEI

- Acad. Ion Filipescu
- Acad. Vasile Gionea
- Prof. dr. Gheorghe Uglean
- Prof. dr. Antonie Iorgovan
- Prof. dr. Adam Popescu
- Prof. dr. Nicolae Popa
- Prof. dr. Andrei Popescu
- Prof. dr. Victor Dan Zlătescu

Director:
Prof. dr. AURELIAN BONDREA

Sesiune științifică la Facultatea de Drept a Universității "Spiru Haret"

Vineri, 29 martie a.c., a avut loc Sesiunea științifică anuală a cadrelor didactice de la Facultatea de Drept a Universității "Spiru Haret". La Sesiune, care a avut loc în sala Seminarului Universității, au prezentat comunicări: academician prof. dr. Vasile Gionea, decanul Facultății de Drept - Echilibrul puterilor în stat și contingențele lor în Constituția actuală a României; prof. dr. Coralia Angelescu - Pregătirea economică a juriștilor; conf. dr. Irina Moroianu-Zlătescu - Protecția juridică a persoanelor aparținând minorităților; prof. dr. Raul Petrescu - Modificarea contractului de societate; prof. dr. Victor Dan Zlătescu - Termenul de prescripție extinctivă; prof. dr. Adam Popescu - Ordinea de drept; dr.

Lucian Stângu - Câteva probleme de reglementare a cetățeniei române; lector Gabriela Dragomirescu - Fundația directă.

Sesiunea s-a bucurat de un interes deosebit din partea cadrelor didactice participante, fiind urmată de vii discuții. Sesiunea a prilejuit aprofundarea unor probleme vitale ale științei dreptului și ale făuririi ordinii de drept în țara noastră în etapa tranzitiei spre democrație și economia de piață, ale integrării ei în structurile euroatlantice. S-a apreciat îndeosebi legătura strânsă, subliniată și în comunicări și în discuții, între abordarea teoretică propriu-zisă și cerințele didactice ale îmbunătățirii pregătirii juriștilor în Facultatea de Drept a Universității "Spiru Haret".

Învățământul românesc la ora reevaluărilor

UN ATU STRATEGIC SUGRUMAT PRIN BIROCRAȚIE

Anii 1990-1992 rămân în istoria României ca o etapă a marilor anulări și distrugeri, hotărâte și efectuate fără discernământ, în economie, dar nu mai puțin în învățământ și în cultură. Anii când analiza critică și, deci, creațoare, când atitudinea de bună credință în folosul fortificării unei Românie amenințate din toate părțile sunt etichetate în fel și chip, numai spre a fi respinse și anulate din capul locului. A fost preferată demolarea cu orice preț, chiar și cu prețul unor erori evidente, aşa cum s-au petrecut lucrurile, bunăoară, cu sistemele de îmbunătățiri funciare, unice sub aspectul valorii în Europa, dar și cu învățământul, cu marile tradiții educaționale românești, recunoscute pretutindeni în lume, nu însă și în România, unde numele lui Nicolae Bălcescu de pe frontonul unor instituții școlare și universitare a fost răzuinăt cu securitate, iar bustul de bronz aruncat de pe soclu, numai și numai spre "a nu mai fi ca înainte". Dar ce, cât și mai cu seamă din ce cauză a fost rău înainte nu intrau de fel în viziunea demolatorilor, rămași astăzi în ridicul istoriei ca și "eroii" fabulei în care mai întâi tăie și abia la urmă măsoără.

Iar un asemenea ridicol s-a văzut, în toată goliciunea lui, abia când o seamă de specialiști străini, în vizită prin România, au rămas surprinși de amplearea și profunzimea instruirii publice locale. Afecțiuni de imaginea distorsionată pe care Occidentul a propagat-o anii în șir asupra României, cei mai mulți dintre acești vizitatori se așteptau să găsească aici o țară semicolonială și, când colo, constată că avem un sistem de instruire bine pus la punct, grătie unei tradiții de efort compensatoriu prin care am căutat să suplinim rămnarea în urmă din alte domenii. Ceea ce explică nu numai corpul de buni specialiști pe care-i avem, dar și nivelul general, mai ridicat, de instruire a populației. Așa se face că îndeosebi vizitatorii avizajă din străinătate au lansat, în ultima vreme, și în strânsă legătură cu acest aspect, ideea unui atu strategic al României în procesul de integrare euroatlantică.

Sensibili la o asemenea apreciere pozitivă, venită din partea Occidentului, guvernările României au luat inițiativa organizării unei largi dezbateri pe această temă. Așa s-a născut recentul Simpozion național "Educație și integrare europeană", la care au participat, cu substanțiale comunicări, președintele României, primul-ministrul, ministrul învățământului, președintii celor două Camere parlamentare, precum și șeful Delegației Comisiei Europene la București. Aprecierile pozitive au fost, cum era și de așteptat, precumpăratoare. Dar în procesul radiografierii lor nu puteau să nu iasă în evidență și destule neîmpliniri și, mai cu seamă, erori de politică educatională, mai noi sau mai vechi. Și îngrijorător este tocmai faptul că aceste realități pozitive și negative coexistă, dar

acad. Eugen Simion să deplângă, în cuvântarea rostită la amintitul Simpozion, faptul că în învățământ superior românesc răreori mai intră astăzi un Tânăr provenit din mediul rural. În aceste condiții, ce facem? Creăm o Românie cu două viteze, tocmai noi care am luat de atâta ori atitudine împotriva integrării europene în două viteze?

Problema ca atare, din păcate, se complică și mai mult prin faptul că învățământul din mediul rural are, în legătură cu aceste discipline, un caracter specific. Disciplinele amintite au un număr redus de ore în planul de învățământ, astfel încât completarea unei catedre de desen sau de muzică din mediul rural ar necesita prezența aceluiași profesor de specialitate în școlile din mai multe sate. Ceea ce nu este posibil. De aceea, remediu poate veni nu din "stimularea" absolvenților de la Academile de Muzică sau de Arte Plastice de a lăsa drumul școlilor rurale, ci din posibilitatea creată în învățământul nostru superior ca studenții să poată dobândi o dublă specializare pedagogică.

O asemenea exigență nu-a fost sesizată de managerii școlari ai primelor guvernați post-decembriste. În întâmpinarea ei a venit, în schimb, o excelentă inițiativă privată. Fundația "România de Mâine" a înființat, în cadrul Universității "Spiru Haret", Colegiile pedagogice în cuprinsul căror tinerii sunt pregătiți ca învățători pentru clasele 1-4 și, concomitent, pentru ca să poată predă în clasele gimnaziale limbile străine, desenul, muzica sau educația fizică. Așa se explică faptul că la cursurile fără frecvență ale acestor Colegii s-au înscris foarte mulți dintre cei ce reprezintă procente de necalificați, amintite mai sus. Că o asemenea inițiativă în premieră venea direct în întâmpinarea unei probleme cu implicații sociale profunde rezultă și din faptul că, în varianta adoptată de Parlament, noua Lege a învățământului prevede, în articolul 64, înființarea de Colegii pedagogice: "Colegiile cu profil pedagogic asigură pregătirea de institutori pentru învățământul preșcolar și primar; aceștia dobândesc specializarea și pentru predarea învățământul gimnazial, după caz, a unei discipline: limbă străină, muzică, desen sau educație fizică".

Este un caz exemplar de soluționare legislativă a unei probleme sesizate nu de managerii școlari oficiali. Și cu toate acestea, când s-a pus problema evaluării și acreditării acestor Colegii, prevăzute de lege, Consiliul Național de Evaluare și Acreditare Academică (CNEAA) a refuzat, mai întâi, vizitarea și analizarea acestora la fața locului. Deși CNEAA încasase de la Universitatea "Spiru Haret" suma de 124 milioane lei, tocmai pentru asemenea preliminarii. După care CNEAA a formulat ciudata obiecție că asemenea colegii universitare se suprapun școlilor normale. Dar de ce unele sunt opuse altora, când însăși Legea învățământului le plasează într-o ierarhie valorică atât de necesară?

Până când o asemenea aberație nu va fi corectată, în România se va adânci discrepanța școlară dintre mediul rural și cel urban, cu consecințe dintre cele mai grele în viitor. Cât nu este prea târziu, să ne revenim din euforia atu-ului nostru strategic și să-i conferim întregii școli românești valoarea competitivă pe care o merită.

MIHAI IORDĂNESCU

PUNCTE DE VEDERE

Spre ce fel de societate ne îndreptăm?

ECONOMIA LIBERĂ în căutarea unei definiții

Prof. dr. CORALIA ANGELESCU

Intr-un mod concis și accesibil, definim economia de piață modernă ca o formă de organizare și funcționare a activității economice în care oamenii acționează în mod liber, autonom și eficient, în concordanță cu favorabilitățile și regulile dinamice ale pieței, nu după obiceiuri și practici zonale și nici sub autoritatea vreunei comenzi din afară, fapt ce face posibilă valorificarea maximă a resurselor limitate existente pentru satisfacerea nevoilor și dorințelor umane, nelimitate.

Ludwig von Mises consideră că la întrebările: Ce este economia liberă? Ce semnifică sistemul libertății economice? răspunsul este simplu - este economia de piață, este sistemul în care cooperarea individelor, generată de diviziunea muncii, este asigurată de piață. Iar piața nu este un loc, ci un proces, este maniera în care, în calitate de cumpărător și vânzător, producător și consumator, indivizii contribuie la funcționarea globală a societății. Înțelegând sensul libertății economice, individul este în măsură să aleagă calea prin care el trebuie să se integreze în ansamblul societății, calea prin care **funcția-obiectiv** a agenților economici și preferințele lor să se încadreze în **funcția-obiectiv a sistemului**, aceasta din urmă constituindu-se în restricție pentru agenții economici.

Dezvoltarea economiei de piață se bazează pe tehnici și tehnologii înaintate, permitând obținerea unui volum mare de bunuri de calitate superioară, cu cheltuieli de factori de producție mici, respectiv cu câștiguri mari. Mobilul principal al activității economice, al combinației și utilizării factorilor de producție îl reprezintă **profitul**. Mediul economic favorabil pentru maximizarea profitului îl constituie **proprietatea particulară**, în diferitele ei forme de manifestare (individuală, asociativă) și de organizare și folosire a obiectivului său. Sub acest aspect și având în vedere monopolul proprietății de stat existent în economia românească, și a tuturor ţărilor foste socialiste, s-a impus ca un proces priorită **privatizarea**. Aceasta, pe lângă crearea unui sector particular indispensabil economiei de piață, permite restructurarea pe baze moderne a tuturor ramurilor economiei; ea permite întreprinzătorilor particulari o abordare a producției pe baza tehnicii și tehnologiilor moderne; contribuie la punerea pe baza raționalității economice, a competitivității, a cărui mai multor întreprinderi; valorifică posibilitățile oferite de sistemul de piețe specifice (piata monetară, a capitalurilor, financiară, a muncii etc.). Întreprinzătorii particulari răspund rapid și eficient cerințelor de consum ale populației, ca urmare a mobilității specifice a agenților economici, mai ales mici și mijlocii, de a se adapta la cerințele pieței.

Procesul privatizării, de asemenea, dezvoltă un **comportament economic independent și eficient al întreprinzătorilor** (comportament specific economiei de piață moderne), care se pot asocia și concura, efecte reflectându-se în mod pozitiv în dezvoltarea afacerilor proprii și, implicit, în dezvoltarea economică generală a țării.

O altă caracteristică a economiei de piață moderne, a cărei premişă fundamentală este proprietatea particulară, o reprezentă liberă inițiativă, manifestarea tuturor libertăților economice. Libera inițiativă se manifestă în condițiile egalității economice a subiecților, indivizi și socio-grupuri, consfințită juridic și susținută de statul democratic.

Economia de piață modernă presupune **existența unui sistem unitar de piețe specifice**; piața factorilor de producție, a muncii, a capitalului, piața bunurilor și serviciilor, piața monetară, financiară, valutară. Băncile și întregul sistemul de instituții financiare asigură o bună funcționare a economiei de piață moderne, care este prin excelență **economie monetară**. Prin intermediul lor, sunt mobilizate resursele temporar disponibile în economie și repartizate spre agenții economici ce au nevoie de resurse financiare suplimentare. Este unanim acceptată ideea că **nu poate fi vorba de o economie de piață modernă fără mecanisme financiare operative și active**. De asemenea, economia de piață modernă se caracterizează prin prezența statului ca agent economic - care se supune tuturor legilor și exigențelor pieței la fel ca și ceilalți agenți economici -, statul democrat de drept având rolul de garant al bunei funcționări a instituțiilor economice și juridice specifice economiei de piață. Statul legiferează și apără structurile economice globale, care asigură interesele indivizilor și ale națiunii în ansamblul său. El reglementează raporturile asociațiilor și ale acționarilor cu societățile din care fac parte, relațiile între cumpărători și vânzători. Statul veghează asupra respectării legii.

Chiar și cei care cred sincer în virtuile economiei librale consideră totuși că **este natural și legitim ca statul să intervină activ pentru a coriga funcționarea spontană a pieței și că, în perioade dificile, este necesar să se dea acestei intervenții o coerență mai mare**.

În prezent, statul este garantul orientării economice într-o conjunctură internațională caracterizată prin procese și fenomene contradictorii: dezvoltarea liberalismului într-o lume care se globalizează; dezvoltarea blocurilor economice regionale în condiții de globalizare mondială; dezvoltarea naționalismului în condiții de uniune comunitară; tendința de monetizare

a fluxurilor internaționale și, paralel cu accentuarea fragilității sistemului monetar internațional. Piața este, înțâi de toate, o procedură de descoperire a informației și de mobilizare a cunoștințelor. Ea este sursa de informații asupra cererii, acționând ca un mecanism de relevare a cererii-depresie, a preferințelor individuale ale fiecărui agent economic. În procesul confruntării cererii cu oferta, instituția

fiscal-bugetare (impozite și taxe, penalizări, prelevări, achiziții de stat etc.); creditul - cu ajutorul lui și al ratei dobânzii se poate acționa asupra structurii investițiilor, a structurii producției, a structurii și dinamicii exportului și importului.

Chiar și numai o prezentare succintă a caracteristicilor economiei de piață moderne, în afară de lămuririle conceptuale, ne permite să înțelegem că procesul înșăptuirii ei presupune: **stabilitate economică** (prevenirea și controlul inflației, reducerea deficitului bugetar și echilibrarea balanței de plăti); **reformă structurală și instituțională** (crearea și întărirea mecanismului și instituțiilor pieței - dreptul de proprietate, cadrul concurențial, instituțiile financiare bancare, modernizarea întreprinderilor, sistemul finanțier contabil); **liberalizarea economică** (liberalizarea prețului și a accesului la factorii de producție, convertibilitatea monedei naționale).

Considerăm că toate acestea se pot constitui în tot atât de subiecte în dezbatările noastre viitoare.

determinate de impactul informației și al tehnologiilor de comunicare în viața socială din țările dezvoltate industriale, mai mulți politologi avertizează că acestea se cer totdeauna private cu prudență, dat fiind faptul că ele au o seamă de virtuți, dar și servită.

Una din ideile quasiunanim acceptate este aceea că știința și tehnica pun la îndemâna omului, în general, mijloace necesare pentru a-l ajuta să traverseze momente critice și să-și atingă idealurile. Acest lucru depinde însă, într-o mare măsură, de înțelepciunea sa și a societății, a grupului în mainile căruia se află, de capacitatea sa de a le folosi astfel încât aceste mijloace să contribuie la progresul ființei umane. Nu se poate neglija sau ignora nici faptul că efectele acestora în raport cu sistemele politice se diferențiază de la o țară la alta, de la un sistem social-politic la altul, de la o etapă la alta.

O analiză riguroasă, de pe pozițiile tehnocrației, a actualelor tendințe în evoluția mondială o întreprinde cunoscutul teoretician german Helmuth Schesky. Convingerea sa se bazează pe un edificator și de constatări, printre care și aceea că "prin construirea civilizației științifico-tehnice se creează o nouă relație fundamentală între oameni, în care relația de dominație și pierde vechea sa expresie de putere a persoanelor asupra persoanelor", că "în locul normelor și legilor politice apar acum legitățile obiective ale civilizației științifico-tehnice, care nu pot fi instituite ca decizii politice și nu pot fi înțelese ca norme morale sau norme ale unei concepții despre lume".

Tocmai prin aceasta, ideea democrației și-ar pierde și ea așa-zisa substanță clasică: în locul unei voințe politice populare apare legitatea obiectivă pe care o produce omul însuși, înțeles acum ca știință și activitate. "Această situație nouă modifică bazele dominației de stat; ea schimbă, de asemenea, fundamentele legitimității, ale guvernării ca dominație, ale rațiunii de stat, ale relațiilor dintre state etc."

Din toate aceste realități derurge ideea că, din motive tehnice, sociale și politice, tehnica modernă devine, în formele sale de performanță maximă, tot mai statală, iar prin aceasta, la rândul său, statul devine tot mai mult un "stat tehnic", acest fenomen sprijindu-se pe trei cauze semnificative. În primul rând, "întotdeauna când mijloacele tehnice ating o eficiență care le permite să influențeze un mare număr de oameni, destinul de ansamblu al poporului - afirmă H. Schesky -, ele dobândesc rangul de mijloace politice ale puterii, de tip hotărător; dacă statul nu vrea să permită apariția unor astfel de dominații colaterale sau dominații concurente, determinate tehnic, atunci el trebuie să-și extindă monopolul său asupra mijloacelor proprii, asumându-și aceste noi mijloace ale puterii sau controlând pârghiiile lor hotărătoare". O a doua cauză a acestei contopiri a statului cu tehnica se află în cheltuielile financiare pe care le solicită dezvoltarea tehnicii moderne. A devenit clar și în lumea occidentală faptul că cerințele tehnicii surclasă capitalismul privat, iar investițiile hotărătoare pentru tehnica modernă nu pot fi realizate decât de "forța unită a întregii națiuni", adică numai prin finanțare și asumare de riscuri din partea statului. În sfârșit, din aceste motive tehnice, statul trebuie să preia astăzi el însuși coordonarea diferitelor posibilități tehnice ale unei societăți, întrucât fără o planificare-cadru, fără conducerea sau controlul exercitat de el, funcționarea formelor tehnicii moderne, prezente în toate domeniile de viață, nu ar mai fi posibilă.

Politologie prudentă în fața „societății informaționale”

Prof. dr. MARIN VOICULESCU

Mai ales în ultimele decenii, una din variantele sau versiunile societății postindustriale este tot mai frecvent susținuta teorie a "Societății informaționale". Se pleacă, în acest sens, de la ideea conform căreia realitatea contemporană este profund marcată de boom-ul informatic și microelectronică și că structurile informative proliferă în întreaga viață socială, producând mutații adânci și ireversibile, de natură calitativă în societate.

Fără îndoială, informația are un rol de primă dimensiune în progresul culturii și civilizației umane și, de aceea, ea constituie un domeniu prioritar în procesul dezvoltării societății.

Mai mult ca oricând, astăzi se confirmă justea înțelegere a franceză: "Savoir, c'est pouvoir". Într-adevăr, a stăpâni valul de informații produs de evoluția științei și tehnologiei, a culturii, în general, înseamnă a fi informat sau, altfel spus, toate acestea presupun capacitatea de a spori valorile creației umane, de a găsi răspunsuri la întrebările puse de evoluția societății, de a îmbunătăți calitatea deciziei, a reduce incertitudinea, a asigura devenirea personalității umane, a națiunii și a comunității mondiale în ansamblu. Tocmai de aceea, nimici nu se mai îndoiesc că progresul înregistrat în știință, tehnică, tehnologie a **augmentat substanțial rolul informaticii și microelectronică**, a pus la dispoziție sisteme eficiente de colectare, prelucrare, stocare și difuzare a informațiilor, care au dat o nouă dimensiune și semnificație globală posibilităților societății de a folosi această inepuizabilă resursă de progres. După opinia noastră, așa se și explică faptul, deloc întâmplător, că modelul postindustrial a fost legat în mod expres de evoluția celor mai avansate țări din punct de vedere economic, financiar, tehnic, tehnologic, științific.

Astăzi devine tot mai evident faptul că valorile cunoașterii, componentă de primă dimensiune a progresului social-istoric, sunt cele

care asigură viitorul național; ele au menirea de a contribui în mod hotărător și la fundamentarea unor noi structuri de putere în relațiile internaționale, în funcție nu de forță militară sau de orice altă coerciție, ci de puterea izvorată exclusiv din efortul creativ, pașnic și constructiv, având ca unică finalitate progresul uman.

În aceste condiții, concluzia la care se ajunge adeseori în literatura de specialitate este aceea că omenirea "trece de la societatea industrială, consumatoare exponentială de resurse naturale, la societatea informatizată, creatoare exponentială de bunuri materiale, care va dezvolta facultățile umane. Trecem de la războul comercial în jurul unor piețe înguste, la un sistem mondial de producție și de comunicație. Este semnul prevestitor al unei schimbări de epocă". (J.J. Schreiber).

Într-o logică mai mult sau mai puțin similară se înscrise și analiza întreprinsă de A. Toffler asupra societății viitoare, asupra fazei sau "valurilor" ei de dezvoltare, inclusiv sub aspectele informaționale. Și la el, societatea informațională anticipează evoluția viitoare a lumii. Dar A. Toffler exagerereză - gândim noi - susținând că soluția salvatoare a societății actuale ar consta aproape exclusiv în proliferarea informațiilor și a noilor tehnologii de comunicare.

Nu începe îndoială, revoluția informatică va influența modul de a gândi și a interveni eficient în dezvoltarea societății în baza unei informații cât mai bogate. Dar, oricără de sofisticat ar fi progresul informațional, neinsoțit de progresul social-politic, el nu va putea să modifice structurile politice și sociale bazate pe inegalitate, pe statusuri existențiale esențialmente deosebite. Rămâne de văzut și dacă civilizația celui de "al treilea val", evoluând în cadrul actualelor condiții, nu va adânci și mai multă criză dintre bogați și săraci.

Analizând implicațiile politice, sociale, economice și culturale

Constantin Rădulescu-Motru

Trecem peste arderi ale culturii și filosofiei românești de parcă nici n-ar fi existat. Prinși în atâta trebură zilnice, captăți de evenimential și efemer, cu ochii deschiși la aparențe de realitate, nu ne mai îngăduim "aducerea aminte" și refuzăm să ne racordăm eforturile acelora care, în felul lor, ne-au exprimat nevoi, certitudini și întrebări și au căutat să ne descopere în orice esențe ale ființei noastre.

Unul dintre aceștia a fost C. Rădulescu-Motru, despre a cărui operă și activitate nu se știe aproape nimic, deși ele au avut o mare însemnatate nu numai pentru timpul lor istoric. Gândesc că la împlinirea, în februarie a.c., a 128 de ani de la nașterea sa și în martie (tot a.c.) a 39 de ani de la moartea sa, se cuvine să ne întoarcem gândurile către ceea ce a durat marele filosof și om de cultură întru împlinirea spiritualității românești.

Constantin Rădulescu - determinativul de Motru va fi adăugit de gânditor numelui de familie în 1892 - s-a născut la 2 februarie 1868 în comuna Butoiești din județul Mehedinți. Exceptând prima clasă primară, pe care o face în satul său natal, C. Rădulescu-Motru va frecventa, mai întâi, cursurile Institutului de băieți al lui Gustav Arnold, la Craiova, iar înțepând cu a treia clasă a gimnaziului îl găsim la liceul din același oraș.

După absolvirea liceului din Craiova, în 1885, C. Rădulescu-Motru optează pentru Facultatea de litere și filosofie și pentru cea de Drept de la Universitatea din București. Dacă Facultatea de

Întru împlinirea spiritualității românești

Prof.dr. GH. AL. CAZAN

Drept a absolvit-o, probabil, cu gândul la o profesiune de oarecare stabilitate, oricum mai sigură decât o profesiune în ale filosofiei, filosofia a urmat-o pentru ceea ce ea reprezintă în sine și pentru C. Rădulescu-Motru: o cale fără sfârșit de înțelegere a sensurilor lumii, mijloc fără egal de ascensiune spre adevăr, formă supremă a spiritului prin care spiritul poate lua în stăpânire, în forme proprii, lumea și se poate lua în stăpânire pe sine.

Filosofia avea să fie înțeleasă de C. Rădulescu-Motru ca sinteză a culturii și conștiință de sine a acesteia.

Pasiunea sa pentru filosofie a fost întreținută, stimulată și, într-un fel, dirijată - nu, desigur, în sensul impunerii dogmatice - de Titu Maiorescu, care, în 1884, fusese reîncadrat în învățământ la Universitatea din București, și de Constantin Dimitrescu - Iași.

Rezumând, în 1933, rolul lui Maiorescu în raport cu filosofia, C. Rădulescu-Motru va nota: "În istoria filosofiei românești va rămâne un nume distins. și dacă această filosofie românească se va revărsa vreodată în istoria culturii

universale, numele lui Titu Maiorescu va însemna data unei epoci. Cu el începe trezirea gândirii filosofice românești sub influența culturii."

După patru ani de la intrarea în facultate, C. Rădulescu-Motru și-a susținut licență în istoria filosofiei cu teza *Realitatea empirică și condițiunile cunoștinței*.

Intenția sa era să se dedice cercetărilor în domeniul psihologiei, ceea ce și face, frecventând cursurile neurologului și filosofului materialist Jules Soursy, ale psihologului Th. Ribot și ale lui Charcot. Deși a rămas la Paris numai pentru un an, C. Rădulescu-Motru a deprins metode și principii - cel al relației psihologiei cu neurologia, îndeosebi - care-l vor îndrepta, mai târziu, spre elaborarea unei concepții moderne despre fenomenele psihice. Ideile lui T. Maiorescu cu privire la înțemeierea psihologiei pe cercetări experimentale au căpătat contururi mai exacte, în sensul deprinderii metodelor de înțemeiere a lor și datorită faptului că, tot la Paris, C. Rădulescu-Motru a lucrat, efectiv, în laboratorul

de psihologie experimentală al lui H. Baunis (aici i-a cunoscut pe Alfred Binet și Georges Dumas).

Perfecționarea lui C. Rădulescu-Motru în domeniul cercetărilor de psihologie și în filosofie va fi continuată la München, cu Carol Stumpf, și, la Leipzig, cu Wilhelm Wundt, gânditorul și psihologul care va exercita o influență durabilă asupra operei filosofului român.

Consecvent domeniului pe care l-a abordat în lucrarea de licență, și teza sa de doctorat avea să trateze o problemă de istorie a filosofiei: *Zur Entwicklung von Kant's Theorie der Naturcausalität*.

Reîntors în țară, în toamna lui 1893, C. Rădulescu-Motru lucrează pentru o perioadă efemeră ca avocat, iar din 1894, este bibliotecar (până în 1898) la Fundația Universitară Carol I. Bibliotecar la Fundația Universitară, el continuă să se occupe de probleme filosofice, publicând o serie de articole - *Cauzalitatea mecanică și fenomenele psihice; Problema științei și filosofia contemporană; Criza științifică contemporană; Materialismul secolului al 18-lea și reacțiunea contra lui; Științele sociale și morale în sec. 18; Abuzul de pedagogie*. Revista care l-a publicat a fost, nici nu se putea altfel, *"Converbirile literare"*.

Cum scrișis, pe atunci, nu era tocmai o regulă în filosofie, lucrările lui C. Rădulescu-Motru, deși de proporții reduse, îl ilustrează ca pe un cunoșător al istoriei filosofiei, ceea ce a și făcut, ca în 1897, să fie numit conferențiar de istorie a filosofiei antice și estetică. Fiind, pe rând, agregat provizoriu (1900), profesor definitiv (1904), C. Rădulescu-Motru a predat, pe lângă istoria filosofiei antice și estetică, cursuri de logică, metodologie, teorie a cunoașterii, de psihologie, acest din urmă domeniu fiind domeniul său predilect.

Profesoratul lui C. Rădulescu-Motru a însemnat mult pentru cultura noastră filosofică și psihologică, nu atât și nu în primul rând prin întinderea în timp, cât prin spiritul pe care l-a cultivat, prin orientarea introdusă de el în domenii care își inaugurează o tradiție cu însemnă cursurile sale. Cursurile sale de psihologie, de pildă, ca și activitatea laboratorului de psihologie au făcut epocă, marcând, în esență, așezarea lor pe baze științifice și statonnicarea unor direcții de cercetare cu largi implicații socio-economice și culturale.

Generos cu studenții săi, aplecat spre formarea gândirii lor, preocupat de cunoașterea fenomenelor noi din știință, filosofie, cultură, în genere, C. Rădulescu-Motru a fost, alături de Maiorescu, P.P. Negulescu, mai târziu, alături de M. Florian, unul dintre discipolii căruia filosofia și psihologia din România îl datorăză înflorirea lor fără precedent.

Scoala a reprezentat, pentru el, instituția chemată să formeze personalități, oameni de caracter, nu prin separarea ei de contextul social, în afara muncii, ci în corelație nemijlocită cu nevoile fundamentale ale societății, cu viața practică. În 1940, a fost "pensionat" de legionari, împreună cu alți mari profesori ai Universității bucureștene. Faptul este semnificativ pentru definirea "stilului cultural" al politiciei de astăzi! (M.I.)

Un nume românesc pentru mileniul III
ALEXANDRA NECHITA

Nu știm cum va arăta viitorul, de va fi religios, de va fi artistic sau de nu va fi deloc. Dar noi suntem chemați să credem în el. Ne îndeamnă acest copil minunat, Alexandra Nechita, ajunsă, pentru cine știe ce miracol viitor al istoriei, la Los Angeles, dar în care și-a păstrat graiul și sufletul ei frumos de copil al României. Urmărită, încă de la plecarea ei spre țară, de către marile cotidiene și televiziuni ale lumii, pe un traseu cu escale la Londra, Haga, Roma, Paris, Geneva, toți cei uimiți de precocitatea și inteligența ei plastică, de extracție cubisto-expresionistă, au crezut că văd în ea pe "micuța Picasso", aşadar prelungirea unui simbol. Când de fapt ea ne aducea un mesaj al viitorului. Cine-l presimte se înminunează și stăruiește așteptare mută să i se reveleze.

Acest nume scump de Alexandra e ca o pecete sub care germează tainele ce se vor deschide cândva. Du-ne cu tine, micuță Alexandra, în viitorul tău! Speranța în marele tău destin face parte

dintre puținele bunuri ce nu năsau furat încă. Fii tu mesagerul nostru în mileniul III și reversă din lumina icoanelor tale măcar un strop și peste sufletul îndurerat al țării de astăzi! (M.I.)

În Editura Fundației „România de Mâine”

ION DODU BĂLAN

CUTREMUR DE SUFLET
- poeme -

Editor: Fundația „România de Mâine”
București - 1990

Din volum:

Țară

Ești, Țară, casa din bâtrâni
și graiul dulce din străbuni,
Ești suflet bun de buni români
și apa vie din fântâni,
Tot ce-a durat a noastre mâini.

Și dor și doine și balade
și râuri line și cascade
și stup de oameni cumsecade.
Ești cer senin, boltit arcade
Peste un timp în cavalcade.

Ești, Țară, munca noastră toată
și jertfa sfântă de pe roată,
Ești o Dumbravă Minunată
și Basme cu "A fost odată",
Ești Omenia-ntruchipată.

Ne ești leagăn și mormânt
și visul nostru drag și sfânt
și Raiul - rai de pe pământ.
Tot ce cuprinde-acest cuvânt
Ne leagă strâns, cu legământ,
Mărită Țară, pământ sfânt...

(Al. Piru)

EDUCATIA

Supliment al revistei "Opinia națională". Apare sub îngrijirea Asociației Generale a Învățătorilor și Educatoarelor din România

9

Protestul lui Ivan Illici împotriva școlii, în forma ei clasică, făurită de epoca industrială, a fost mai mult afectiv decât logic, dar s-a dovedit convingător. Nici o istorie a pedagogiei n-a mai trecut peste el, deoarece exprima un adevar, chiar dacă demonstrația nu era corectă. În fond, nu școala în general era depășită, ci un anumit tip de școală - școala epocii industriale. Demonstrațiile convingătoare aveau să vină din alte direcții, în primul rând din sfera industriei. În adevar, întreprinderea industrială progresase mult după al doilea război mondial și muncitorii de acest tip încep să fie depăși de evoluția tehnicii. Anii de după război reprezentă un efort uriaș al întreprinderilor și al statului de a ridica profesional "masa" de muncitori. Două cai sunt la îndemână: pregătirea "din mers" a celor angajați deja și pregătirea prin școli profesionale de scurtă și de lungă durată. Este de urmărit efortul întreprinderilor de la noi, de a ridica **primul val** de muncitori-tărani din toate punctele de vedere, inclusiv cultural. Dar valul acesta își încheie evoluția în anii '50. **Al doilea val** este format și el tot din tărani-muncitori și își va încheia evoluția la începutul anilor '70. **Al treilea val**, nu va mai fi format din tărani-muncitori, ci din absolvenții școlilor (școli profesionale și apoi licee profesionale). La noi și în alte țări, ciclul agrar al dezvoltării industriale nu putea rezista multă vreme. Tările care au renunțat de timpuriu la el au progresat mai rapid. O nouă "masă" era necesară pentru unelele tot mai noi și mai complicate care apără într-un ritm tot mai accelerat. **Al treilea val** de muncitori din întreprinderea anilor '70 (el apare mai devreme în

ÎNVĂȚĂMÂNTUL în pragul unei revoluții (II)

Dr. NICOLAE RADU

Occident) are o "ereditate școlară". Altfel spus, este mai puțin semnificativ faptul că provine din rural sau urban, esențial constând în faptul că el era un produs al școlii, al școlii de 7-8 sau 10 ani, sau al unei școli profesionale de un fel sau altul. Industria presase asupra statului și acesta activase toate părghiiile disponibile pentru a rezolva problema. Cercetarea pedagogică intră

în stres și la fel cea socială și economică. "Diagnozele" se țin lanț și toate duc la o singură concluzie - **reformarea școlii vechi**.

Sarcina aceasta a reformei învățământului s-a dovedit însă deosebit de complicată pentru că școala veche nu mai corespunde exigențelor noii etape istorice și faptul acesta era limpede. Dar nu mai corespunde, nu într-un punct

sau altul, ci în ansamblul ei. Treptat a devenit limpede faptul că Ivan Illici făcuse o demonstrație greșită, în felul ei rousseau-istă, la o problemă căt se poate de reală. Si iată datele problemei în fața căror s-au găsit cu toții: ca să înveți o "masă" de oameni să citească, să scrie și să socotească, nu ai nevoie de metode speciale. Prima alfabetizare (scrisit-socotit) și epoca industrială nu

analiza și îmbunătățirea relațiilor de colaborare ale școlii cu familia. Putem identifica patru variabile ce influențează familia, privită ca factor social al reușitei școlare: **statutul socio-economic al părinților, nivelul de instrucție** al acestora, **climatul familial și nivelul aspirațiilor** părinților în legătură cu copilul lor. Mai ales climatul familial are o mare importanță în reușita școlară a copilului. În familia românească, în majoritatea cazurilor, tatăl este cel care definește autoritatea, fiind cel ce ia decizia finală, iar mama este elementul afectiv.

Climatul familial este o emanație originală a fiecărei familii, rolul învățătorului fiind de a îndruma familia spre un climat educogen prin diverse mijloace. Climatul "bun sau rău" nu poate fi definit decât în raport cu o situație familială. De aceea, se impune o cunoaștere a lui obiectivă și periodică.

În general, climatul familial este influențat de structura acesteia: a) familie cu copil unic; b) cu mulți copii; c) familii compuse din mai mult de două generații. Un mediul educogen nu presupune o situație materială deosebită, ci existența unor aspirații în sfera educației și dorința de a colabora cu școala. Practic, doar 60% din părinți vin la școală și aceștia numai când elevul a obținut notă mică sau au intervenit probleme disciplinare, iar când situația la învățătură sau disciplina elevului

s-au ameliorat, interesul pentru școală scade iarăși. Obișnuința de a lăsa totul pe seama școlii, ca și preocuparea de a pregăti copiii în afara ei, reprezintă două mari probleme care ar trebui să ne dea de gândit. Pentru prima categorie de elevi, școala nu poate face totul, pentru a doua, școala nu poate depăși

interesele unilaterale de formare a copiilor. Ar trebui să începem prin a ne preocupă de primii, ei formând grupul cel mai numeros, de care depinde nivelul de școlarizare al unui popor. Si dacă nu o facem în primele 4 clase, în celelalte va fi prea târziu și mult mai dificil.

ÎNVĂȚĂTOAREA "Ei, copiii ne sunt lumina..."

GEORGETA CASPRUF,
Școala nr. 5, Târgoviște

Iat-o! O pozi recunoaște ușor pentru că circulă mereu la aceleași ore și mai întotdeauna are în sacosă câteva caiete pe care speră să le corecteze la un ceas târziu, după ce va sfârși treburile și, mai ales, după calitățile fizice deosebite și ținuta îngrijită. Mersul ei este grăbit pentru că niciodată nu are timp și privirea o are mereu precupăță. Preferă să meargă pe jos ca să aibă timp să se gândească și să diferențieze cele două lumi care-i domină viața: **școala și casa**. Nu întoarce privirea spre vitrine, pentru că salariul de învățător nu este pentru vitrinele acelea. Se oprește să cumpere

niste pixuri și cretă colorată. Sigur că și-ar dori o carte sau două de la librarii din colț, dar nu-i ajung banii, pentru că tocmai a cumpărat o culegere de matematică, iar cărțile i-au devenit inaccesibile prin prețul lor. Se simte foarte mândră. Poartă în ea căte ceva din dascălii neamului și știe că, din multele meserii care există pe lume, aceea de învățător are menirea de a sădi nemurirea. Si uite-așa, se simte mai bine. Dacă te întâlnesci cu ea, te va privi întotdeauna în ochi atunci când îi vorbești.

(Continuare în pag. 6)

Limba română în școală

DANIELA STOIAN,
Școala nr. 53, București

Limba română, instrument al comunicării locuitorilor de pe întreg cuprinsul patriei, a constituit de-a lungul secolelor un element de bază al continuității națiunii noastre. Ea ne-a rămas de la înaintași ca un tezaur spiritual, pe care suntem datori să-l păstrăm, să-l cultivăm și să-l lăsăm urmașilor înfrumuseteat și îmbogățit, cu elemente ale vieții pe care o trăim. Cultivarea limbii române reprezintă o datorie patriotică a tuturor cadrelor didactice. Precizia și claritatea în acțul comunicării sunt necesități de prim ordin pentru orice disciplină sau pentru orice vorbitor, scrierea și vorbirea corectă, clară reprezentând obligația elementară a oricărui cetățean.

Modul de exprimare al învățătorului se răsfrângă pu-

ternic asupra vorbirii elevilor, nu numai prin ceea ce le oferă în lecțiile de citire, compunere, gramatică și dezvoltare a vorbirii, ci și prin ceea ce le oferă în comunicarea obișnuită ce se desfășoară în recreații, vizite, excursii, acțiuni cultural-artistice, în tabere.

Cultivarea exprimării corecte, coerente și frumoase a elevilor constituie un obiectiv principal al predării limbii române în școală. Realizarea lui presupune nu numai înțelegerea

**Cum
o apărăm?
Cum
o cultivăm?**

fenomenelor de limbă, înșuirea conștientă și activă de către elevi a sistemului fonetic și grammatical al limbii, dar și stăpânirea unui amplu bagaj lexical, cunoașterea căilor de îmbogățire a vocabularului.

lanțului programă-manual; să aibă școală încăzită; să fie răsplătit cu un salariu corespunzător muncii depuse.

I: Știi, Nichita Stănescu are o poezie în care spune: "Poetul, ca și soldatul, nu are viață personală". Găsiți vreo analogie între acest vers și meseria dumneavoastră?

R: Da, pentru că atunci când intră în clasă, trebuie să lași viața particulară la ușă. Pe de altă parte, tot ce faci îți este observat, pentru că ești un model viu.

I: Se spune că se poate renunța la învățător în viitor. Ce părere aveți?

R: Nu cred, pentru că diamantele se șlefuesc cu diamante și oamenii cu oameni. Rabindranath Tagore spune că "omul își poate lăsa cunoștințele numai de la alt om. Tot așa, bazinul se umple cu apă, focul se aprinde cu foc, iar sufletul omului se modelează datorită sufletului altui om". Învățătorul este acela care dă informații un înveliș pe înțelesul copilului și găsește calea către percepția lui.

I: Ce arme are un învățător pentru ca să facă aceasta?

R: Mintea, sufletul, două mâini, zâmbetul, vocea și cam atât.

I: Ce nu va muri într-un învățător?

R: O spune Emil Cioran în Îndreptarul pătimăș... „Cu lumea trebuie să fiu dănic. Să te cheltuiști, risipindu-ți ființa”.

I: Ce vă menține, totuși, și vă face ca, zi de zi, să vă îndreptați spre școală?

R: Să aibă o calificare superioară față de cea de acum, pentru a fi pregătit pentru orice situație sau pentru orice tip de elev; să aibă mijloace de învățământ moderne; materialul didactic să fie confecționat în instituții specializate și să vină ca o continuare firească a

O cerință importantă care se ridică la o lecție de citire cu conținut literar se referă la analiza formei, a mijloacelor literare, a imaginilor artistice prin care textul literar comunică mesajul său.

Îmbogățirea vocabularului presupune largirea progresivă a sferei de cunoaștere a elevilor, a experienței lor de viață, însemnă dobândirea de noi achiziții care contribuie la dezvoltarea conduită verbale. Precizarea vocabularului se completează strâns cu activitatea de îmbogățire a lexicului, fiind un proces complex și de durată, care nu se limitează la primele clase, ci se continuă pe tot parcursul școlarității. Ceea ce solicită din partea elevilor o înțelegere cât mai adecvată a sensului cuvântului și folosirea lui corectă în vorbire. Activitate care se înscrie cu contribuții meritorii în realizarea acestui obiectiv include formarea la elevi a capacitații de a efectua diferențieri semantice. Vocabularul poate fi precizat la elevi prin operarea cu antonime, analize lexicale, legături de sensuri între cuvinte etc. În mod consistent trebuie să se urmărească activizarea vocabularului, prin trecerea cuvintelor și expresiilor recent învățate în vocabularul activ al elevului.

Odată cu înșuirea cuvintelor și expresiilor noi, elevii trebuie ajutați îndeaproape să pătrundă sensul ideilor exprimate prin cuvinte, să opereze cu diferențele sensuri ale aceluiși cuvânt și să găsească și alte cuvinte pentru exprimarea acelieiși idei. Pentru fiecare cuvânt și expresie nouă se cer exerciții lexicale, care să pună în evidență raporturile de sens între cuvinte, diferențele sensuri pe care acestea le pot primi în contexte diferite, în variante construcții verbale. Asemenea activități îi stimulează pe elevi în înșuirea resurselor limbii, le formează capacitatea de combinare a cuvintelor, în vederea exprimării cât mai precise și mai nuanțate a gândurilor și sentimentelor.

Îmbogățirea vocabularului copilului și dezvoltarea capacitaților lui de exprimare sunt, de asemenea, activități de bază în cadrul lecțiilor de citire. Elevii vor fi ajutați în acest mod să descopere elementele care conferă frumusețe unui text literar - epitete, metafore, com-

ÎNVĂȚĂTOAREA "Ei, copiii ne sunt lumina..."

(Continuare din pag. 5)

Așa sunt învățătorii. Ca și preoții, te privesc direct în ochi. "Dar Iisus nu era numit învățător? Doamne, nu mă pedepsescă dacă m-am gândit prea departe!" - își spuse în gând și mută sacoșa cu caiete în mână cealaltă. Tot nu se poate despărți de cărji. Le răsfoiește. Vede o carte despre computere. Gândește că tare ar dori să știe că ceva în acest domeniu și să poată opera pe un calculator. I-ar fi de mare ajutor la multe situații pe care Ministerul Învățământului le cere. Ei, vremurile se mișcă repede și se simte depășită. Ar dori să studieze mai mult, dar nu poate participa decât la perfectionări, care mai întotdeauna sunt plăcute și neficiente. Pentru ce s-ori fi inventat Casele Corpului Didactic? Nici nu se poate gândi la o facultate. I-ar trebui prea mulți bani și nu ar mai putea să-și ajute familia.

"Ah, uite o carte despre Michelangelo! Se spune despre el că dădea la o parte marmura care înconjura statuia. Când l-a terminat pe Moise, s-a însărmântat de propria creație și i-a spus: Parla Moise! (Vorbeste Moise!) Cam aş proceda și noi, învățătorii, încercăm să dăm la o parte straturile care nu lasă să se vadă ce este valoros." Cade pe gânduri. Valoare, valoare... Oare ce pot învăța copiii despre valoare acolo unde din 30 de elevi ai unei clase aproape toți sunt premianți?"

Își îndreaptă pașii mai departe. Un vânt rece îi biciuie obrăjii. "Ce primăvară capicioasă! Doamne,

O temă de reflecție

(Continuare din pag. 1)

Așa cum relevă tot mai mulți analiști, fiind o manifestare sau caracteristică a vieții sociale, o formă specifică de expresie a acesteia, "fluctuațiile provocate de transferuri simultane de putere în diferitele subsisteme pot... produce mutații radicale de putere la nivelul sistemului mai larg din care fac parte. Acest principiu operează la toate nivurile. Conflictele intra-psihice din lăuntrul unui individ pot destrăma o întreagă familie; conflictele pentru putere între departamente pot destrăma o companie; luptele pentru putere dintre regiuni pot destrăma o națiune". În același timp, și ca o consecință a celor de mai sus, "în orice moment dat, unele din principalele subsisteme de putere care compun sistemul mai larg se află în relativ echilibru, pe când altele sunt într-o condiție de departe de a fi echilibrată". În asemenea condiții, "când sistemele de putere sunt deparate de a fi echilibrate, pot surveni schimbări bruse, aparent bizare. Aceasta se întâmplă fiindcă atunci când un sistem sau subsistem este deosebit de instabil, efectele non-liniare se înmulțesc", fiind "virtualmente imposibil ca toate sistemele și subsistemele sociale să se afle simultan în perfect echilibru și ca puterea să fie împărțită egal între toate grupurile".

Acestea sunt o parte din ipotezele de analiză socială ale unui reputat autor american - Alvin Toffler - pentru care "puterea e inherentă tuturor sistemelor sociale și tuturor relațiilor umane"¹⁾, ceea ce diferă fiind în timp și în spațiu - după opinia noastră, abilitatea, capacitatea și modul de a exprima și exercita puterea, adică ceea ce numim cultura puterii.

De altfel, diversi autori - sociologi, analiști politici, filosofi - se arată preocupăți a răspunde nu doar la întrebarea,

1) Alvin Toffler, *Powershift. Puterea în mișcare*, Antet 1995, p. 472-473;

2) Jacqueline Russ, *Les Théories du pouvoir*, Librairie Générale Française, Paris, 1994.

Indexarea salariilor și tensiunile sociale

Dr. IOSIF BATI,

Institutul pentru cercetare științifică în domeniul muncii și protecției sociale

Din ce în ce mai mult, în ultima vreme, au apărut semnale ale scăderii puterii de cumpărare a veniturilor populației. Ele au fost însoțite de numeroase tensiuni sociale și greve revendicative.

Intr-adevăr, dacă, în septembrie 1992, cu un salarid mediu net lunar se putea cumpăra o cantitate de 804 litri de lapte, după aproape 4 ani, respectiv în ianuarie 1996, puterea de cumpărare a salariului mediu net pentru acest produs s-a redus la cca. o treime (36,7%), putându-se achiziționa numai 295 de litri de lapte. Reduceri importante ale puterii de cumpărare se manifestă, de asemenea, în aceeași perioadă, la ulei comestibil (45,4%), la carne de porc (66,7%), pâine (78,6%) etc.

Astfel de date reflectă înrăutățirea nivelului de trai. Ele reprezintă, însă, numai puterea de cumpărare a întregului salarid, exprimată într-un anumit produs alimentar. În realitate, cetățeanul are nevoie să cheltuiască și pentru achiziționarea altor alimente decât cele menționate, precum și pentru întreținerea locuinței, îmbrăcămintei, încălămintei, produse igienico-sanitare, medicamente, diverse servicii etc. Dacă jinim seamă că, pentru alimentație la un minim decent, o persoană adultă activă, cu muncă moderată, la prețurile din februarie 1996, are nevoie de 99 500 lei, iar un pensionar de 87 800 lei, că un costum bărbătesc costă cca. 200 000 lei, o pereche de pantofi, 60 000-100 000 lei,

o cămașă 12 000-20 000 lei, cheltuielile pentru întreținerea locuinței în mediul urban se ridică la 23 000-67 000 lei, spălatul și călătul rufulor pentru o familie, prin serviciile de curățătorie chimică, costă cca. 75 000 lei pe lună, un televizor sau un frigider costă peste 1 milion de lei, iar prețul unui apartament de 2-3 camere gravitează între 30-60 milioane lei etc., tabloul săracirii și al reducerii puterii de cumpărare a celor mulți devine mult mai clar. Pentru aceasta este necesar, însă, să se compare aceste cheltuieli cu salariul mediu net lunar, de 256 600 lei, cu pensia medie de asigurări sociale de stat, de 102 500 lei, cu pensia medie pentru agricultori de aproape 20 000 lei, cu alocația de sprinț de 45 000 lei lunar care se acordă somerilor de lungă durată etc.

În această categorie largă a celor ce se aflu la sau sub pragul de săracie se încadrează cca. 50% din totalul populației: cca. 1,1 milioane someri, din care majoritatea sunt someri de lungă durată, cca. 5,5 milioane pensionari, din care 1,7 milioane pensionari agricoltori, cca. 60% din totalul salariailor care realizează venituri salariale pentru ei și familiile lor sub media pe economie.

Fenomenul de săracire a populației este reflectat și prin înrăutățirea raportului între pensia medie și salaridul mediu, de la 45,1%, în octombrie 1990, la 40,0% în ianuarie 1996, precum și a raportului dintre salaridul minim și

Recent, Academia Română a organizat Simpozionul științific „Traian Vuia - 90 de ani de la primul zbor mecanic“

salaridul mediu pe economie - de la 58,6% la 29,2% în aceeași perioadă.

Este adevărat, însă, că pensionari și someri, două dintre cele mai defavorizate categorii ale populației, nu dispun de posibilitățile sindicatelor pentru a-și manifesta nemulțumirile și revendicările.

Cu toate elementele evidente privind înrăutățirea puterii de cumpărare a populației, datele oficiale statistiche arată, pentru anul 1995, o creștere a cșăstigurilor salariale reale, deci a puterii de cumpărare cu cca. 12%.

În legătură cu acest aspect, sindicatele, unele partide și mulți specialisti au manifestat, în cursul anului 1995, serioase rezerve față de datele oficiale statistiche privind indicele prețurilor de consum al populației, respectiv la inflație. Ele se bazează, pe de o parte, pe înrăutățirea puterii de cumpărare, iar pe de altă parte, pe marea discrepanță manifestată în 1995 între rata oficială a inflației (27,8%) și rata devalorizării monedei naționale (45,9%). Această discrepanță a fost puternic resimțită de populație prin evoluția prețurilor pe piață de cumpărare.

Pornind de la această discrepanță, multe sindicate susțin în cadrul reuniunilor și negocierilor salariale echivalarea și actualizarea salariailor în dolari, la cursul zilei, în vederea menținerii puterii lor de cumpărare.

Totodată, unele confederații sindicale manifestă interes pentru organizarea unei alternative proprii în determinarea indicelui prețurilor de consum, într-o manieră mai apropiată de realitate. Fără îndoială că o astfel de alternativă are toate motivele să fie sprință.

a.c. Ca urmare, populația a suportat din plin costurile foarte ridicate ale unei proaste gestionări a economiei, pe fondul unor defecțiuni esențiale ale managementului guvernamental atât în domeniul economic, cât și, mai ales, în domeniul social.

Continuarea unei astfel de politici este deosebit de pagubitoare atât pentru nivelul de trai al populației, cât și pentru relansarea economiei naționale, întrucât conduce la înăgăștarea pieței interne și frânarea creșterii producției bazate, îndeosebi, pe valorificarea resurselor interne.

Ca urmare, pentru înălțarea unor astfel de fenomene, respectiv de dezechilibre ale economiei, este necesar să se îmbunătățească și să se așeze pe baze mai reale și mai operative sistemul de indexare a salariailor și a veniturilor bănești ale populației.

Abordarea acestei probleme complexe ar trebui să pornească de la faptul că, în 1995, potrivit datelor statistice oficiale, s-a realizat o creștere de 6,9% a produsului intern brut (PIB). Aceasta înseamnă că economia națională se află în ascensiune, iar posibilitățile sale de dezvoltare și de satisfacere a cerințelor nivelului de trai sunt mult mai mari.

În această situație nu se mai justifică folosirea unor coeficienți subunitari pentru indexare, așa cum s-a negociat pentru trimestrul IV 1995, respectiv de 0,75 sau 75% din rata preliminată a inflației. Această concepție trebuie să fie înlocuită, dacă datele oficiale referitoare la P.I.B. sunt reale, cu acoperirea integrală a ratei inflației, la care să se adauge și o anumită creștere reală a salariailor și a celorlalte venituri bănești ale populației în funcție de performanțele economiei, respectiv de creșterea P.I.B. Numai în acest fel se pot asigura păstrarea puterii de cumpărare a populației și creșterea fundamentală a acesteia.

Totodată, în felul acesta se vor putea asigura lărgirea, în limite economic justificate și de echilibru ale pieței interne, precum și stimularea relansării

producției și crearea de noi locuri de muncă.

Cu toate acestea, deși sindicatele au revendicat o indexare de 12,9% pe trimestrul I, 1996, guvernul a hotărât că nu poate acorda mai mult de 6%, ceea ce înseamnă reducerea în continuare a puterii de cumpărare a salariailor. Aceasta, în condiții în care devalorizarea leului, în trimestrul I a.c., a fost mai mare de 13%. Implicit, hotărârea luată privind indexarea pe trimestrul I reprezintă și o recunoaștere a disfuncționalităților existente în economie.

Pornind de la parametrii de principiu prezentați, menținerea și creșterea puterii de cumpărare a populației s-ar putea asigura operativ prin: indexarea lunară a salariailor, pensiilor și a celorlalte venituri bănești ale populației în funcție de creșterea ratei inflației sau creșterea ratei de devalorizare a monedei naționale, corespunzător indicatorului care asigură o rată mai avantajoasă în acest scop pentru populație, începând cu luna aprilie a.c., dacă evoluția indicatorului luat ca bază este mai mare de 2% în luna curentă sau cumulat de la ultima indexare; majorarea, în fiecare an, începând cu 1 iulie, a salariailor, pensiilor și a celorlalte venituri bănești ale populației cu o cotă de cel puțin 50% din rata creșterii P.I.B., realizată în anul precedent.

Adoptarea unui astfel de sistem de indexare, în cadrul negocierilor pentru contractul colectiv de muncă pe economie, ar putea să conducă, pe lângă alte elemente ale politicii salariale, la menținerea și creșterea echilibrată a puterii de cumpărare a populației, la menținerea raportului stabilit prin echivalentul în dolari al salariailor, pensiilor și celorlalte venituri bănești ale populației și chiar la îmbunătățirea acestui raport. Totodată, va deveni posibil să se evite multe tensiuni sociale.

Promovarea imaginii României în lume

MIRCEA MANEA

Promovarea adevărului cu privire la o țară, la un popor, ca și realitățile referitoare la starea actuală de lucruri, preocupările prezente și intențiile sale de viitor au nevoie de o mediatizare adecvată. Spre deosebire, însă, de acțiunea de promovare a unui produs, ce se realizează, de regulă, într-o anumită perioadă de timp, cunoașterea, înțelegerea și receptarea în mod direct a politicilor interne și externe a unui stat, pentru a-și atinge obiectivele și scopurile urmărite, impun cu necesitate desfășurarea unei activități sistematice, continue - chiar dacă uneori cu intensitate și tonalități diferite -, coerente, persuasive, sobre și demne.

Statul român a păcălit vreme îndelungată prin nepracticarea unei asemenea activități. Motivele acestei conduite neproducitive au fost din cele mai felurite: absența unei concepții politice naționale riguroase elaborate, pe termen scurt, mediu și lung, în domeniul relațiilor internaționale, precum și al mijloacelor și metodelor sale de promovare; alcătuirea de fonduri cu totul insuficiente, chiar simbolice uneori; lipsa spiritului ofensiv permanent și a inițiativei, sub toate aspectele, ca și paguboasa "preferință" pentru replici și riposte ineficiente la atacuri, dezinformări și falsuri grosolanе antiromânești.

Situarea pe poziții defensive, ca și automagirea cultivată conștient pe baza unor argumente neproducitive de felul "adevărul științific și istoric, precum și dreptatea sunt de partea noastră" și, în consecință, "nu mai suntem obligați (!?!) să demonstrăm nimănui continuitatea sau vechimea noastră în spațiul carpatodanubiano-pontic" etc. s-au dovedit prejudiciabile și derutante, stârnind nefiind credere și confuzie.

Un lucru este cert: orice adevăr trebuie afirmat cu stăruință până se ajunge la acceptarea și însușirea lui ca atare, atât de comunitatea internațională, cât și de societatea românească. În caz contrar, locul adevărului va fi luat de neadevăr, care, paradoxal, va fi considerat, din varii motive, ca "adevărul-adevăr". Dacă am evoca fie și numai acțiunile întreprinse de cercurile maghiare iridentiste de pretutindeni împotriva României, după 1 Decembrie 1918 și până astăzi, nu am mai avea nevoie de alte susțineri.

Fiind o operă de interes național, promovarea corectă a imaginii României în lume, sub toate aspectele, privind trecutul, prezentul și viitorul țării, trebuie să asigure participarea responsabilă a tuturor celor care sunt chemați să împlinească dimensiunile parlamentară, guvernamentală-diplomatică, cultural-științifică, turistică, sportivă, militară, sindicală, partidă etc., ale politiciei interne și externe românești.

Pentru a fi receptată cât mai corect în lume imaginea țării și poporului nostru, reflectând politica internă și externă a României de ieri, de azi și de mâine, este necesar să fie antrenate toate instituțiile și persoanele implicate, pe baza unor programe specifice pe termen scurt, mediu și lung, care să prevadă mijloace, forme și metode de maximă credibilitate și eficiență. Arhi-

tectura unui astfel de edificiu presupune, credem, respectarea unor coordonate sine qua non ale reușitei, cum sunt: **credibilitatea**, obținută printr-un limbaj adevarat, prin sinceritate și transparență, prin temeinicia argumentației folosite; **permanența**, asigurată printr-o activitate de prezentare continuă a istoriei naționale, a originii limbii și poporului român, a trecutului și prezentului său, cu realizări și nefimpliniri, a realităților noastre așa cum au fost și sunt, precum și cu preocupările de viitor; **coerența** acțiunilor de promovare a politicii noastre interne și externe, implicit a imaginii României, printr-o concepție riguroasă și sistematică, în care conexiunea între date, fapte și idei să fie, pe cât posibil, fără nici o fisură; **spiritul ofensiv și preventiv** al preocupărilor în acest domeniu vital, prin abordarea dăunătoarei practici defensive de până acum, când inițiativa a fost lăsată în mod irresponsabil în seama cercurilor antiromânești care, cu nonșalanță și în mod deliberat, au înșățit și înșățează denaturat și voit falsificat adevărul cu privire la România și la poporul român; **dennităea națională**, care presupune maximă responsabilitate și inspiră încredere, impunând respectul și considerația comunității interne și internaționale; **diversitatea acțiunilor** ce se desfășoară, care trebuie să țină cont de scopul urmărit, de particularitățile țării și ale mediului căruia se adresează, de conjunctura internă și internațională existentă; **promptitudinea și spontaneitatea**.

Toate aceste cerințe presupun, după părerea noastră, ca acțiunile întreprinse - orale, scrise, vizuale, audio - să fie diferențiate în raport de: **statul în care acționăm** (superputere, mare putere, țară vecină, țară europeană, țară latină, țară africană, americană, asiatică, țară dezvoltată sau în curs de dezvoltare etc) sau **organizațiile și organismele internaționale** (O.N.U., O.S.C.E., Consiliul European, Uniunea Europeană, N.A.T.O., Uniunea Europei Occidentale etc.); **mijlocul folosit** - vizite la nivel înalt, expuneri, interviuri, declarații, lucrări, participarea la reunii științifice,

politice, economice, culturale, campanie electorală, dezbatere radio-televizate, comunicate etc.; **nivelul acțiunii** (șef de stat, de guvern, președinte al forumului legislativ, miniștri, lideri de partide, conducători de academii, de publicații prestigioase, savanți de renume internațional, reputați scriitori, ziaristi, diplomiți, istorici etc.); **momentul acțiunii**, care poate fi unul favorabil pe planul relațiilor (bi și multilaterale) internaționale, de conjunctură (destindere, încordare, tensiune, conflict - militar, economic, politic -, reunii la nivel înalt și a.s.); **locul acțiunii** (plenul ONU și al altor organizații și organisme internaționale, parlamente, radio-televiziune, publicații de mare influență, cluburi diplomatici, forumuri, simpozioane, mese rounde etc.)

Pentru promovarea continuă, activă și persuasivă a adevărului istoric referitor la etnogeneza poporului și limbii române, permanența viețuirii sale în perimetrul străvechei Dacie și până în zilele noastre, de exemplu, trebuie asigurată și alimentată fără înțețare prezența lucrărilor de referință în domeniu în toate marile biblioteci din lume - ale țărilor cele mai influente, ale O.N.U. și organizațiilor internaționale, ale parlamentelor, academiilor de științe, fundațiilor, universităților, instituțiilor de profil etc. Un fond documentar minim este necesar să se găsească la redacțiile principalelor publicații - cu precădere ale celor cu preocupări de istorie, arheologie, etnografie, politică externă -, la posturi de radio și televiziune, agenții de presă, la bibliotecile și centrele culturale ale Comunităților românești din diaspora și.

Ar fi necesare, totodată, lucrări de sinteză de mici dimensiuni, pe teme de istorie, de politică internă și externă, cu privire la minorități sau la diferite subiecte denaturat prezentate de

cercuri antiromânești, texte integrale sau numai capitoale ale unor legi ori hotărâri de guvern, care să fie difuzate în scop preventiv, de informare deliberată ori în vederea combaterii prompte și, din surse autorizate, a unor teze și afirmații eronate. Desigur, materialele se cer a fi difuzate diferențiat, în funcție de scopul urmărit și de preocupările celor cărora ne adresăm, persoane fizice și juridice.

În procesul integrării paneuropeene și euroatlantice apare ca strict necesară organizarea activității de prezentare a preocupării României în acest sens. De aceea, credem că editarea unui Buletin periodic de către M.A.E., sau împreună cu Departamentul pentru Integrare Europeană și, respectiv, Departamentul Informațiilor Publice din structura guvernului, care să înșățeze sistematic și convințător activitatea statului român în acest domeniu, ar putea fi una din soluțiile posibile. Un asemenea material, difuzat cu maximă operativitate la ambasadele și celelalte reprezentanțe ale statelor membre ale Uniunii Europene, U.E.O., N.A.T.O. și Consiliul Europei din România, precum și la sediile centrale ale organizațiilor respective, ar reprezenta, neîndoelnic, un mijloc eficient. Tot așa s-ar putea acționa și prin intermediul ambasadelor României din țările în care avem, la un moment dat, interes precise, cum ar fi, de pildă, obținerea pe termen nedeterminat a clauzei națională celei mai favorizate în raporturile cu S.U.A. etc.

Sigur, paleta mijloacelor, căilor și metodelor de promovare și protecție a interesului național poate fi mult diversificată. Esențial este să se organizeze temeinic această activitate, căreia să se asigure continuitatea - fără nici o sincopă -, căt și fondurile necesare reușitei.

Corul „MADRIGAL“ - ambasador de mare succes al talentului românesc pe toate meridianele globului pământesc.

**REVISTA
OPINIA
națională**

Tiparul executat de
DRAGO PRINT GRUP

Tipografia F.E.D.

TEHNOREDACTARE COMPUTERIZATĂ:

Mariana IONIȚĂ

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA: București, Palatul Sporturilor și Culturii, Parcul Tineretului, Sector 4. Telefon: 330.68.45

Costul unui abonament trimestrial este de 3600 lei. Plata abonamentelor se face prin mandat poștal sau dispozitiv de plată pe adresa: Fundația „România de Mâine”, Palatul Sporturilor și Culturii, Parcul Tineretului, Sectorul 4, București, Cont 451.00.972 - B.C.R. - S.M.B. Abonamentele se pot face și prin oficile poștale din întreaga țară.

Revista „OPINIA NAȚIONALĂ” se află înscrisă în Catalogul de presă „RODIPET” la poziția 2111.

Cititorii din străinătate se pot abona prin „RODIPET” S.A. - P.O. BOX 33-57, Fax 0040-1-3129432 sau 3129433, telex 11995 - Plaça Presei Libere nr. 1, Sect. 1, București - România.